

GAZETA LWOWSKA

PRENUMERATA:

MIEJSCOWA miesięcznie: bez dostawy do domu 4-80 — dostawą 5-30 — ZAMIEJSCOWA miesięcznie z przesyłką pocztową 5-30 — ZAGRANICĄ 7-00 Zł.
P. K. O. 141.690.

WYCHODZI CODZIENNIE O GODZINIE 3-ej POPOŁUDNIU Z WYJĄTKIEM DNI POŚWIĄTECZNYCH

Cena numeru 20 gr.

Biura Redakcji i Administracji: ul. Karmelicka 2
Telefon Redakcji 21-18, Administracji 21-17
Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 11 do 12
Listy należy frankować. — Reklamacie otwarte wolne od opłaty

Związki.

W dobie niesłychanego ulepszenia i przyspieszenia komunikacji, ziemia zbliżyła się do siebie, a sąsiedzi coraz to dokładniej wie, co się dzieje u sąsiada, a nawet u najdalszego współtowarzysza doli i niedoli na globie. Solidarność losów, związek między poszczególnymi kwestjami zaznaczają się coraz to silniej. Mówiąc u siebie w domu, trzeba pamiętać o tem, że głos, nieraz wbrew woli mówiącego, dochodzi do wszystkich. A zresztą i stan porządku, czy nieporządku, trwałości, czy nietrwałości, nie ukryje się przed niczymi oczyma, które chcą patrzeć i wyciągać wnioski. Losy państw i narodów na całej ziemi są od siebie zależne, rozwijają się we wzajemnym związku.

Podobnie ma się z poszczególnymi kwestjami i problemami w ramach danego państwa. Nie można prowadzić osobno polityki zagranicznej, osobno traktować problemy ekonomiczne i wyodrębnić znów od tego wszystkiego na przykład kwestję obrony państwa. Wszystkie kwestje pozostają ze sobą w związku, a każdy krok w jednej z nich odbija się na innych i nie tylko na nich, ale i na nastrojach, wnioskach i konsekwencjach, które wyciągają inne czynniki poza granicami państwa.

Do tego niesłychanego ulepszenia się akustyki na terenie międzynarodowym, do wzmożonej na nim wrażliwości, należy przystosować politykę swoją i swoją działalność. Trwałość stosunków, rozwój dokonywany się na tej podstawie, choćby powoli, ale trwale, stopień stabilizacji osiągnięty i widoczny dla innych, celowość pracy przeprowadzanej w sposób konsekwentny i celowy — oto są czynniki decydujące o kredycie tak politycznym, jak i ekonomicznym poszczególnych państw.

Spory polityczne nie są z góry szkodliwe, gdyż ścieranie się opinii na tym terenie stanowi wszędzie czynnik rozwoju i uświadomienia. Ale spory te toczyć się muszą o problemy sformułowane w sposób wyraźny i rzeczowy tak, by można zawsze przewidzieć, jakie wnioski wynikną z rozstrzygnięcia takiego sporu. Antagoniści polityczni stać muszą na wspólnym terenie, muszą być sami czynnikami realizowanego konsekwentnie postępu i rozwoju.

Nie walki polityczne więc są szkodliwe, ile ich formy, jeśli nad pierwiastkiem jasnym i przezroczystym konstrukcji, wezmą górę czynniki osobiste, chwilowe. O dobroci danego systemu rządów w niemal równym stopniu, co jego treść, rozstrzyga i sposób sprawowania go i sposób wcielania go w życie. Rzeczowość, konsekwencja, ciągły rozwój na obranym raz gruncie, świadomość ciągłego związku między wszystkimi kwestjami państwowymi i między państwami, oto czynniki powodzenia lub niepowodzenia na arenie politycznej.

STAN ZDROWIA MARSZAŁKA FOCHA.

Paryż, 15 marca. (A. T. E.). Stan zdrowia marszałka Focha nieco się pogorszył. Marszałek znów cierpi na bezsenność. Lekarzy jego powołano wczoraj na konsylium.

Jak Sejm załatwi sprawę b. Min. Czechowicza?

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 15 marca. Sprawa byłego Ministra Skarbu Czechowicza, po wczorajszym załatwieniu w Komisji budżetowej, przechodzi obecnie do Sejmu. Prawdopodobnie już w najbliższą środę Sejm przystąpi do obrad nad tą sprawą i wyda decyzję, czy po-

stawić Ministra przed Trybunałem Stanu.

Należy wyjaśnić, że dla uchwalenia takiego wniosku w Sejmie, potrzebna jest kwalifikowana większość 3/5 głosów, przy obecności co najmniej połowy posłów.

Siedmdziesiąt milionów złotych straty poniosły koleje z powodu srogiej zimy.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 15 marca. Wedle dotychczasowych obliczeń, straty kolei wskutek niezwykle srogiej zimy, wynoszą przeszło 70 miljn. zł. Cyfra ta obejmuje koszty usuwania olbrzymich

zasp śnieżnych, oczyszczania torów kolejowych, straty z powodu zniszczenia materiałów, uszkodzenia lokomotyw i taboru i t. d.

Nowe zbrojenia morskie Francji.

Paryż, 14 marca. (PAT.). Senat uchwalił 272 głosami przeciw 28 projekt wykonania przed 20 czerwca br. drugiej części programu morskiego, przewidującej budowę jednego krążownika, sześciu kontrtorpedowców, siedmiu łodzi podwodnych i dwóch

statków wywiadowczych. W czasie dyskusji sprawozdawca zaznaczył, że program morski nie uwzględnia całkowicie potrzeb zbrojeń morskich Francji i zauważył, że inne państwa budują znacznie większe i liczniejsze jednostki.

Trzęsienie ziemi w Bułgarii.

Wiele domów zawaliło się.

Sofja, 15 marca. (AW.). Silne trzęsienie ziemi nawiedziło miejscowości Czirpan i Borysowograd. Wiele domów zawaliło się. Szkody materialne

bardzo wielkie. Zanotowano szereg ofiar w ludziach. Poza Bułgarię grozi katastrofa powodzi. Dunaj wystąpił już z brzegów.

Przygotowania do konferencji rozbrojeniowej.

Genewa, 14 marca. (PAT.). Szw. Ag. Tel. Komisja przygotowawcza konferencji rozbrojeniowej, w której pracach uczestniczą także Stany Zjednoczone i Rosja sowiecka zbiera się 15 kwietnia w Genewie pod przewodnictwem dyplomaty holenderskiego Loudona. Wobec poważnych różnic poglą-

dów, jakie istnieją jeszcze nadal pomiędzy Anglią i Stanami Zjednoczonymi z jednej strony a Francją i Włochami z drugiej w dziedzinie ograniczenia zbrojeń na morzu, ma się komisja zająć na zbliżającej się sesji głównie sprawami ograniczenia zbrojeń na lądzie i w powietrzu.

Dyskusja budżetowa w Reichstagu.

Berlin, 15 marca. (ATE). Dziś rozpoczął Reichstag pierwsze czytanie preliminarza budżetowego na r. 1929. Minister finansów Hilferding odczytał dłuższą deklarację, motywującą pozycje budżetowe, apelując gorąco do Reichstagu, aby w chwili, kiedy w Paryżu obraduje konferencja repara-

cyjna, nie czynił trudności. Minister zaznaczył, że szybkie uchwalenie budżetu jest koniecznością. Omawiając deficyt państwowy, Hilferding wskazał jedynie zjawisko przejściowe i krytykował w ostry sposób stanowisko prawicy, która stara się podważyć autorytet państwa niemieckiego.

Decydująca bitwa w Meksyku.

Londyn, 15 marca. (A. T. E.). Walki w Meksyku koncentrują się coraz bliżej Torreonu, który stanowi punkt centralny powstania. Zarówno wojska rządowe jak i powstańcze gromadzą swoje siły do decydującej bitwy. Wbrew poprzednim doniesieniom, jakoby siły rządowe przeważały nad po-

wstańcami dwu albo trzykrotnie, powstańcy liczą około 20.000 żołnierzy. Jak wiadomo wojska rządowe według źródeł urzędowych dochodzą do tej samej liczby. Te same źródła twierdzą, że los powstania jest przesądzony, ponieważ wojska rządowe starają się otoczyć Torreón ze wszystkich stron.

Jak Prezydent Coolidge opuścił Biały Dom?

Waszyngton, 15 marca. (PAT.). Prezydent Coolidge opuścił Biały Dom w sposób dotychczas niepraktykowany. Tradycyjnym zwyczajem ustępujący prezydent uczestniczy w uroczystości zaprzysiężenia swego następcy, poczem odwozi go do Białego Domu i bierze udział w oficjalnym śniadaniu. Tymczasem Coolidge natychmiast po zaprzysiężeniu Hoovera opuścił Kapi-

tol i udał się wprost na dworzec kolejowy, skąd odjechał do swego rodzinnego miasteczka Northampton w stanie Massachusetts. Jak słyhać Coolidge z właściwą sobie skrupulatnością załatwił do ostatniej chwili sprawy urzędowe, podpisał wszystkie akty i nie zostawił swemu następcy ani jednej sprawy bieżącej niezakończonych.

KREDYTY DODATKOWE ZA ROK 1928/29.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 15 marca. W Ministerstwie Skarbu opracowuje się wykaz kredytów dodatkowych, uszczególnionych przez poszczególne Ministerstwa w okresie budżetowym za rok 1928/29. Zestawienie, które opiewa na łączną kwotę około 50 milj. zł. będzie niebawem przedłożone Radzie Ministrów, celem zatwierdzenia tych dodatkowych kredytów.

DZISIEJSZE POSIEDZENIE SEJMU.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 15 marca. Piątkowe posiedzenie Sejmu obejmuje 16 punktów porządku dziennego, przeważnie same drobne sprawy. Stosunkowo największe zainteresowanie budzi wniosek poselski, dotyczący zmiany opłat paszportów zagranicznych.

KANDYDAT NA CZŁONKA TRYBUNAŁU STANU.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 15 marca. Dowiadujemy się, że w związku z nieprzyjęciem przez p. Zygmunta Nowickiego stanowiska członka Trybunału Stanu, klub Wyzwolenie zaproponował na to stanowisko byłego posła i ministra Stanisława Thugutta.

ELEKTRYFIKACJA KRAJU.

Warszawa, 15 marca. (AW.). Min. Robót Publ. wykończyło wielkie plany elektryfikacji kraju, a Rząd prowadzi obecnie rokowania, dotyczące sfinansowania tego planu z kapitalistami zagranicznymi. Jak słyhać Min. Robót Publ. w planie elektryfikacji uwzględniło także wyzyskanie siły wodnej Dunajca w Rożnowie.

LOEBE WSTAWIA SIĘ ZA TROCKIM.

Berlin, 15 marca. (ATE). »Voss. Ztg.« utrzymuje, że prezydent Reichstagu, Loeb, w dalszym ciągu popiera prośbę Trockiego o udzielenie mu prawa azylu. Loeb powołuje się na fakt, że rząd niemiecki nie odmawia gościnności nie tylko monarchistom rosyjskim, ale również wielu innym emigrantom politycznym.

Z ostatniej chwili.

Sąd doraźny we Lwowie.

Dziś o godz. 9 rano rozpoczęła się w sądzie okręgowym przy ul. Batorego rozprawa w trybie doraźnym przeciwko Romanowi Mycykowi, jednemu ze sprawców bandyckiego napadu na listonosza.

O godz. 9.15 zjawił się na sali Trybunał, prokurator i obrońcy, poczem wprowadzono oskarżonego. Po sprawdzeniu dat personalnych, zabrał głos prokurator Gürtler, wnosząc oskarżenie. Po przemówieniu prokuratora przewodniczący polecił wezwać świadków, którzy zjawili się z obandażowanym listonoszem Kochanowskim na czele.

Rozprawa trwa. Szczegóły podamy w numerze jutrzejszym.

Dwaj antagoniści.

Trocki—Stalin.

Jak to już w poprzednim, na ten temat skreślonym artykule zaznaczyliśmy, jeden z wielkich amerykańskich koncernów prasowych zwrócił się do Trockiego z propozycją napisania kilku artykułów, zawierających dzieje jego stosunku do Stalina oraz przeżycia w Alma Ata. Dwa pierwsze artykuły pióra Trockiego już się ukazały. Drugi z nich zawiera złośliwą, ale wcale trafną charakterystykę Stalina. Artykuł ten podajemy w obszernym streszczeniu.

Kim jest Stalin? — pyta na wstępie Trockiego. Odpowiedź musi brzmieć: jest najprzeciętniejszym członkiem naszej partji. Ku swym celom kroczy zbrojny w praktyczny zmysł, przezorność i wytrwałość. Pod względem praktycznej inteligencji, jest jednak nieco ograniczony; jako polityczny teoretyk zasługuje na miano prymitywnego. Nie znając żadnego obcego języka, zmuszony jest śledzić życie polityczne innych krajów tylko wedle tego, co od innych ze swego otoczenia słyszy. Słowem, jest to polityk praktyczny, bez żadnej twórczej fantazji, bez żadnego politycznego doświadczenia. Zdawał się być zawsze przeznaczonym do odgrywania roli drugorzędnej, a nie jego w tem zasługa, że niespodzianie został przywódcą, ile raczej wina przejściowej i niepewnej sytuacji w kraju.

Jak każdy polityk, bez głębszego teoretycznego przygotowania, pełen jest Stalin sprzeciwności. Działa bez perspektywy, ulegając pierwszemu impulsowi. Dla każdej sytuacji dobiera pierwszą lepszą teorię, a gdy jej nie może się doszukać, wynajduje sobie kogo innego, by to za niego uczynił. Nie kępuje się wcale nazwać białem tego, co wczoraj nazwał czarnem. Wygłasza opozycyjne mowy i pisze napastliwe artykuły w zasadzie dopiero wtedy, gdy pewnym jest, że przeciwnik znalazł się w takiej sytuacji, z której nie może już dać żadnej odpowiedzi.

W piśmie, które nazwał swym testamentem, podkreślił Lenin przede wszystkim dwie charakterystyczne cechy Stalina: jego nieokrzesanie i nieprzewoitość. Stalin mianowany został generalnym sekretarzem partji w r. 1921, kiedy jeszcze żył Lenin. Urząd ten był prawie wyłącznie natury technicznej. Mimo to jednak Lenin oponował stanowczo już wtedy przeciw kandydaturze Stalina, wyrażając się o nim, że jest kucharzem, który przyrządza zbyt pieprzne potrawy. W końcu — choć niechętnie — uległ w tej kwestji innemu członkowi politbiura; »spróbujemy« — powiedział.

Sytuacja uległa zasadniczej zmianie po śmierci Lenina. Lenin był kierownikiem Politbiura i naczelnym wodzem partji; Stalin jako sekretarz generalny, był jedynie wykonawcą tego, co uchwalili komitet centralny. Wskutek choroby Lenina, przeszło nagle naczelnictwo w jego ręce. Sądzono, że trwać to będzie tylko przejściowo; o trwałych zmianach nie było już choćby z tego powodu mowy, bo każdy żywił nadzieję, że Lenin wkrótce powróci do zdrowia.

Tymczasem rozwinął jednak Stalin gorączkową działalność i powysuwał na wszystkie poważniejsze stanowiska partyjne swych przyjaciół. Kiedy Lenin po pierwszym ataku choroby wrócił do pracy, zdołał już Stalin w międzyczasie uzyskać wielkie wpływy na członków. Lenin napierał na mnie — pisze Trockiego — bym został jego następcą w Radzie komisarzy ludowych i prowadził ze mną debaty, jakby się pozbył stworzonej przez Stalina biurokracji. Chcieliśmy osiągnąć ten cel bez byt wielkich wstrząsów.

Niestety, Lenin zachorował ponownie. We wspomnianym swym »testamencie«, pisanym w dniu 4 stycznia 1923 r. nawoływał do usunięcia Stali-

na z kierownictwa partji, wskazując na jego nieszczerłość i skłonność do nadużywania władzy. A jednak Stalin obejmuje kierownictwo ponownie. Niknie zarazem nadzieja, by Lenin wrócił do zdrowia i rodzi się kwestja jego następcy.

W tymto czasie tworzą Zinowiew, Stalin i inni nowe hasło: »Trocki musi stać zdala od władzy«. Uknuto w tym celu formalny spiszek: tworzy się obok oficjalnego, drugie, tajne politbiuro, które z góry załatwia apodyktycznie wszystkie sprawy; postanawia się zgodnie podjąć przeciw mej osobie atak na wszystkich frontach. W lokalnych organizacjach partyjnych powstają analogiczne tajne biura; krótko mówiąc, powstaje w obrębie partji, nielegalna władza, skierowana wyłącznie przeciw jednemu członkowi. Jedynym sprawdzianem, czy kto nadaje się na odpowiedzialne stanowisko w partji i

w rządzie, jest: »Czy jest przeciwnikiem Trockiego?« Członkowie partji, którzy oponują przeciw tym tendencjom, stają się ofiarami napastliwych i perfidnych szykan; usuwa się ludzi niepewnych, ustanawiając w ich miejsce innych; wszystko pod jednym, jedynym kątem widzenia, jak dany osobnik nastrojony jest wobec Trockiego. Zasadą polityki partyjnej staje się zastępowanie mężów niezależnych i zdolnych przez jednostki przeciętne, ale uległe.

Stalin stał się inkarnacją i najwyższym przedstawicielem tej przeciętności. Z końcem r. 1923, kiedy 3/4 urzędników partyjnych zostało na tych zasadach nominowanych, przeniesiono teren walki na masy; czekano odpowiedniej już tylko sposobności do wymierzenia decydującego ciosu; nadarzyła się ona dwukrotnie, w jesieni 1923 i w jesieni 1924 r., kiedy wskutek choroby nie mogłem stanąć osobiście przed zgromadzeniem, by się bronić. Wtedyto powyciągano z archiwów wszystkie rozbieżności poglądów między mną a Leninem i to nie tylko

z czasu przed rewolucją, lecz nawet i z przed wojny, któreto rozbieżności już dawno między mną a Leninem zostały w zupełności wyrównane. Te różnice poglądów poprzekształcano, wydepto do olbrzymich rozmiarów i przedstawiono je masom jako rzecz najdonioślejszej wagi. Zastraszone, zdezorientowane masy, poszły ślepo za temi tendencjami.

Miałem do wyboru dwie drogi: utrzymać jedność kosztem wielkich koncesyj osobistych, albo też podjąć na całym froncie ofensywę. Wybrałem pierwszą i dziś tego nie żałuję. Są zwycięstwa, które wiodą w ślepi uliczkę, są klęski, które otwierają nowe drogi. Stalin zatriumfował.

Jak to trafnie uchwyciła prasa Zachodu, zwycięstwo Stalina jest zwycięstwem umiarkowanych, konserwatywnych, biurokratycznych i nacjonalistycznych tendencji, zwycięstwem zwolenników prywatnej własności i zasadami rewolucji światowej i tradycjami marksizmu. Pytanie tylko, czy zwycięstwo to będzie trwałe — kończy Trockiego. A.

Uchwała sejmowej komisji budżetowej

w sprawie b. Ministra Skarbu Czechowicza.

Warszawa, 15 marca. (PAT.). Sejmowa Komisja budżetowa przystąpiła wczoraj do dalszych obrad nad wnioskiem w sprawie postawienia b. Min. Skarbu Czechowicza w stan oskarżenia przed Trybunałem Stanu. Referent, poseł Liebermann (PPS.) odczytał na wstępie pismo b. Ministra Czechowicza, w którym tenże oświadcza, że

nie może przedłożyć żadanego przez Komisję listu, który w dniu 16 listopada wysłał do Premiera, albowiem w tym liście były także rzeczy prywatne. Referent wniósł, aby dalszych żądań w sprawie przedłożenia listu zaniechać, co Komisja przyjęła bez sprzeciwu.

go i odwrócić uwagę społeczeństwa od najistotniejszej bolączki: od fałszywie przez was stosowanego parlamentarizmu, który zmierza do obniżenia wewnątrz kraju i na zewnątrz wielkich zasług tego Rządu i ogromu jego pracy, dokonanej dla Państwa i Narodu, przedewszystkiem w dziedzinie skarbowości i rozwoju życia gospodarczego».

Negatywna odpowiedź Rządu.

Następnie referent odczytał list Premiera Bartla, wystosowany do Komisji za pośrednictwem marszałka Sejmu, treści następującej:

»W odpowiedzi na pismo P. Marszałka mam zaszczyt zakomunikować uchwałę Rady Ministrów, powziętą na posiedzeniu w dniu 13 b. m. Rząd podtrzymuje swoje postanowienie, wyrażone kilkakrotnie na Komisji budżetowej Sejmu, względnie na posiedzeniach pełnego Sejmu, przedłożenia projektu ustawy o dodatkowych kredytach za rok 1927/28 równocześnie z przedłożeniem zamknięcia rachunkowych za tenże okres budżetowy. Spełnienie żądania przedłożenia odpisu poszczególnych uchwał Rady Ministrów byłoby równoznaczne z przedłożeniem ustawy o dodatkowych kredytach, wprawdzie nie Sejmowi, lecz Komisji sejmowej i przekreślałoby stanowisko Rządu w tej sprawie. Z tych względów Rada Ministrów u-

waża, że żądaniu Komisji budżetowej odpowiedzieć należy odmownie. Z uwagi na to, że według informacji N. I. K. zamknięcia rachunkowe za rok 1927/28 sprawdzone będą w ciągu kilku tygodni, Rząd przedłoży Sejmowi owe zamknięcia, jak również projekt ustawy o dodatkowych kredytach na rok 1927/28 na sesji następnej. Na tejże sesji Rząd przedłoży projekt ustawy o dodatkowych kredytach za rok 1928/29. O ile sprawa b. Ministra Skarbu Czechowicza przekazana byłaby w międzyczasie Trybunałowi Stanu, Rząd przedstawi w każdym czasie tej instytucji wszelkie żądane przez nią materiały i dokumenty».

Po odczytaniu tego pisma referent wniósł, aby nie przyjmując do wiadomości oświadczenia Premiera, Komisja bowiem nie jest upoważniona do przyjmowania oświadczeń politycznych Rządu. Wniosek ten uchwalono większością głosów.

Referat sprawozdawcy posła Liebermanna.

Następnie przewodniczący oświadczył, że uważa postępowanie dowodowe za ukończone, jeżeli nowe wnioski nie będą postawione, poczem, gdy nikt więcej głosu nie zabrał, referent przedstawił wyniki dochodzeń, przeprowadzonych przez Komisję i sformułował ostateczne konkluzje. Referent nie stawia wniosku o oskarżenie Ministra z powodu przestępstwa z art. 636 kodeksu karnego i postanowił sformułować oskarżenie w kierunku naruszenia ustawy skarbowej. Wnio-

sek referenta proponuje, aby Sejm przyjął do wiadomości sprawozdanie Komisji i na podstawie wniosku tejże Komisji, uchwalił b. Ministra Skarbu Gabrjela Czechowicza postawić w stan oskarżenia przed Trybunałem Stanu z powodu umyślnego naruszenia przezeń postanowień ustawy skarbowej z dnia 22 marca 1927. Następnie wniosek wymienia w pięciu punktach zarzucane Ministrowi Czechowiczowi poszczególne przekroczenia budżetu.

Głosowanie.

Po dyskusji, w czasie której poseł Downarowicz (Fr. Rew.) uzasadniał swój wniosek o przejście do porządku dziennego, oświadcza, iż widzi w całej tej sprawie dążność do rozgrywki politycznej i po końcowym przemówieniu referenta, przystąpiono do głosowania. Najpierw głosowano nad wnioskiem posła Downarowicza o przejście do porządku dziennego nad całą sprawą. Wniosek ten został odrzucony 18 głosami przeciw 9.

Następnie — na żądanie posła Krzyżanowskiego (BB.) — głosowano nad całym oskarżeniem w sformułowaniu referenta, jednak z wypuszczeniem słowa »umyślnego« naruszenia ustawy skarbowej. Wniosek referenta przyjęto również 18 głosami przeciw 9. Następnie głosowano osobno nad słowem »umyślnego«, które również przyjęto w tym stosunku głosów tak, że wniosek referenta uchwalony został bez zmiany.

Wybór trzech oskarżycieli.

Następnie referent zaproponował, aby Komisja przedstawiła Sejmowi kandydatów na trzech oskarżycieli, mających w myśl postanowień ustawy o Trybunale Stanu reprezentować Sejm i bronić oskarżenia przed Trybunałem Stanu. W głosowaniu wziębrani zostali posłowie: Liebermann (PPS.), Pieracki (Kl. Nar.) i Wyrzykowski (Wyzwolenie).

USTAWA O ŚWIADCZENIACH KOŚCIELNYCH.

Warszawa, 14 marca. (PAT.). Sejmowa komisja administracyjna obradowała nad projektem ustawy o świadczeniach na cele kościelne w czterech Województwach południowych. W debacie szczegółowej przyjęte zostały dwa zasadnicze artykuły. Według art. 1 może być nakładany obowiązek prawnopubliczny świadczeń na cele kościelne w wypadkach, gdy majątek kościelny lub duchowny nie wystarcza na pokrycie wydatków. Według artykułu 2, sprzeczowane zostały dokładnie wypadki, w których świadczenia takie mogą nastąpić. Dyskusję nad dalszymi artykułami odroczone do następnego posiedzenia.

Oświadczenie posła Kościalkowskiego w imieniu BBWR.

Po referacie wywiązała się obszerna dyskusja, w toku której poseł Kościalkowski (BB.) złożył następujące oświadczenie w imieniu swoich przyjaciół politycznych:

»Bez względu na to, jaki będzie wynik głosowania, nie potrafi on zamaskować faktu, że oskarżycielom w akcji przedsięwziętej przeciwko b. Ministrowi Skarbu nie chodzi o porządek prawny w wykonywaniu budżetu, lecz o akcję wybitnie i wyłącznie polityczną, a mianowicie o zdyskredytowanie ówczesnego Rządu Marszałka

Piłsudskiego. Ten fakt, że uważacie za stosowne w osobnym punkcie oskarżenia podnieść przekazanie pewnych kredytów do dyspozycji Marszałka, a równocześnie nie mogąc podać w wątpliwość, że kredyty przeznaczone do Jego dyspozycji nie mogły być inaczej użyte, jak tylko w najlepiej pojętym interesie Państwa, którego chyba nikt tak dobrze nie rozumie, jak On, szukacie pewnej okólnej drogi, ażeby przez zaatakowanie b. Ministra Czechowicza poderwać zaufanie do Rządu Marszałka Piłsudskie-

W jakich warunkach mieszkają urzędnicy państwowi?

Do licznych plag, które trapią nasze życie powojenne, przedewszystkiem zaliczyć należy plagę mieszkaniową. Pomimo wysiłków Rządu, samorządu oraz pewnego ożywienia ruchu budowlanego, sprawa mieszkaniowa wciąż jest jedną z najbardziej aktualnych i palących. Niedola mieszkaniowa nie ominęła również i warstwy urzędniczej, a może nawet ją więcej dotknęła, bo urzędnikom dziś, przy ich skromnym uposażeniu, niezmiernie trudno jest rozwijać akcję w kierunku budowy własnych mieszkań. Toteż z konieczności mieszkają urzędnicy bardzo często »katem«, w warunkach, urągających prymitywnym zasadom kultury i higieny, do której wszak mają prawo, bądź też w mieszkaniach ciasnych, dusznych — zupełnie nieodpowiednich, a co najważniejsze — często bardzo drogo opłacanych. Mało jest takich urzędników, którzy mieszkają w warunkach znosnych.

Celem zaradzenia temu stanowi decyzyjnie Stowarzyszenie Urzędników Państwowych powołało do życia wielką Spółdzielnię Mieszkaniową, która działa chwilowo w Warszawie, ale której dążeniem jest rozszerzyć swą działalność na wszystkie ośrodki urzędnicze, gdzie istnieje głód mieszkaniowy.

Zarazem Redakcja »Życia Urzędniczego« (Warszawa, Chmielna 17) rozpisła wśród wszystkich urzędników państwowych ankietę z prośbą o odpowiedź na następujące dane:

- 1) Miejscowość.
- 2) Grupa uposażenia.
- 3) Stan rodzinny, względnie ilość członków rodziny.
- 4) Posiadacz własnego mieszkania (lokator), czy sublokator.
- 5) Ilość izb mieszkalnych w zajmowanym lokalu (oprócz kuchni i przedpokoju).
- 6) Powierzchnia mieszkania w metrach kwadratowych, o ile możliwe — podać przestżeń w metrach sześciennych.
- 7) Czy w mieszkaniu znajdują się:

urządzenia kanalizacyjne, elektryczność, łazienka i t. p.

8) Specyficznie złe warunki mieszkaniowe, jak np.: mieszkanie wilgotne, ciemne, niskie i t. p.

9) Wysokość miesięcznego czynszu (komornego).

Program obchodu dnia Imienin Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Dzień 17 marca:

Godz. 8.00. — Drugie zawody strzeleckie z broni małokalibrowej na strzelnicy wojskowej przy ul. Kleparowskiej, urządza Związek Strzelecki obwodu Lwów.

Godz. 12.00. — Akademia Frakcji Rewolucyjnej P. P. S. Gmach Muzeum Przemysłowego.

Godz. 17.00. — Akademia staraniem Miejskich Przedsiębiorstw Komunalnych w sali Towarzystwa »Skala«, ul. Mickiewicza 28.

Godz. 17.00. — Uroczysty Wieczór staraniem Towarzystwa Polskiej Młodzieży rzemieślniczej staraniem Izby Rzemieślniczej Lwowskiej i Związku Cechów Rzemieślniczych Lwowskich

Godz. 18.00. — Uroczysta Akademia Powiatu Lwowskiego w domu gminnym w Zamarstynowie.

Godz. 18.00. — Akademia dla młodzieży rzemieślniczej staraniem Izby Rzemieślniczej Lwowskiej i Związku Cechów Rzemieślniczych Lwowskich

10) Czy wypełniający ankietę, pragnie należeć do spółdzielni mieszkaniowej?

11) Czy i jakimi środkami może dysponować, biorąc udział w akcji budowlano-mieszkaniowej.

12) Ogólne uwagi.

Odpowiedzi winny być przesyłane pod wyżej wskazanym adresem.

w sali Związku Cechów, ul. Kościelna 8 I. p.

Godz. 18.00. — Akademia staraniem Korp. Wysłużonych Wojskowych, ul. Ochronek 1.

Dzień 18 marca:

Godz. 18.00. — Capstrzyk orkiestr wojskowych na placu św. Ducha, przed Województwem, Korpusem Nr. VI. oraz po ulicach miasta.

Godz. 19.00. — Capstrzyk orkiestr: pocztowej, kolejowej, zakładów elektrycznych — przed Uniwersytetem Jana Kazimierza ul. Marszałkowska, oraz po ulicach miasta.

Godz. 19.00. — Uroczysty wieczór staraniem Związku Urzędników Administracji Wojskowej DOK. VI. w salach Towarzystwa Strzeleckiego, ul. Kurkowa 23.

Godz. 20.00. — Uroczysty Obchód staraniem Związku Legionistów w lokalu własnym przy ul. Gródeckiej 69.

Dalszy program Obchodu podamy jutro.

Jakie są obecne zamiary Trockiego?

Berlin, 14 marca. (PAT.). Korespondent konstantynopolitański »Voss. Zeitung« uzyskał wywiad z Trockim. Trocki przyznał, że przed trzema laty bawił w Niemczech incognito, gdzie poddał się operacji szyji, co wówczas było utrzymane w zupełnej tajemnicy. Obecnie — jak oświadczył — zamierza on udać się do Niemiec, aby przeprowadzić kurację pod opieką tych samych lekarzy, którzy go operowali i znają stan jego zdrowia. Dalej oświad-

czył Trocki, że nie zwracał się do żadnego innego państwa z prośbą o pozwolenie na wjazd, poza Niemcami i że nie wyobraża sobie, aby Niemcy mogły jego prośbę odrzucić. Trocki zapewnił z naciskiem, że nie zamierza bynajmniej występować w Niemczech publicznie, ani mieszać się do polityki niemieckiej. Pragnie on przebywać tam tylko jako chory w najzupełniejszej odosobnieniu.

R. Z.

Pionier, awanturnik, uczony.

Tajemniczy Arab. — Żary i mrozy pustyni. — E. T. Lawrence, człowiek, który poruszył Arabję. — Kto wywołał powstanie w Afganistanie. — Lotnik Shaw na granicy Indji.

Na wiosnę roku 1917, po brzegu wschodnim Czerwonego Morza, kroczył młody, wysoki człowiek, o ciemnej cerze, w arabskim stroju. Arab zamożny, zdawało by się z daleka, lecz jeśli kto przypatrzył mu się z bliska, to musiał zauważyć jego angielskie rysy. Od świtu do nocy szedł po rozpalonym piasku pustyni. Towarzysze pytały się, czemu nie wsiadzie na wielbłąda. On nie odpowiadał, lecz, jak wynika z późniejszych jego wyznań, chodziło mu o to, aby dorównać Arabom w wytrzymałości fizycznej.

Zima w Arabji. W mroźnym wietrze sztywnieją palce, palą i pieką policzki. W małym domku z przeciekającym dachem, pełnym robactwa, tygodniami całymi tłoczy się dwudziestu siedmiu Arabów w zaduchu i brudzie, które trudno sobie wyobrazić. Jeśli przypatrzymy się bliżej jednemu z nich, to poznamy w nim naszego znajomego, nieznanego Anglika.

Samotny jeździec w noc zimową na wielbłądzie jedzie pustynią. Do siodła ma przytroczone worek ze złotem i pieniędzmi. Jest ich dużo, sześć tysięcy funtów szterlingów. Jeździec i wielbłąd wspinają się po śliskich

ścianach, w miejscach najbardziej niebezpiecznych jeździec ciągnie zwierzę za sobą, przechodzi z niem wbród przez zamarzające rzeki, przez zawieje śnieżne, zapada się w moczarach, w lodowej wodzie obmywa się z błota, wpada ze zwierzęciem głęboko do śniegu, zakrwawionymi rękami toruje sobie drogę po zamarzniętej jego powierzchni.

I znów lato. Straszliwe lato pustyni. Karawana Beduinów posuwa się naprzód. Wiatr dusi i dławi. Jest gorąco, jak w olbrzymim piecu. Piasek błyszczy jak papier, odbija z dołu prostopadłe niemal promienie słońca, które z góry spadają na nieszczęśliwych wędrowców. Głowa boli w sposób straszliwy, obłąkany, do nieprzytomności. Na końcu karawany znajduje się nasz jeździec z głową zasłoniętą, podobnie jak jego towarzysze. Naraz spogląda naprzód i spostrzega, że na jednym z wielbłądów niema jeźdźca. Musiał zemdleć i spaść, na pustyni czeka go pewna śmierć. Jeździec nasz zawraca, choć wielbłąd jego opiera się, jedzie wstecz półtorej godziny i spostrzega na piasku człowieka nieprzytomnego, na pół oślepłego, ze zczerniałymi wargami. Sadza go przed siebie, wraca.

Cudzoziemcem tym, który znosi tyle niewygód i przebywa tyle niebezpieczeństw, który tak blisko żyje z synami pustyni, którymi brzydzi się w swoim wnętrzu, człowiekiem tym jest Anglik, E. T. Lawrence. Bernard Shaw pisze o nim, że jest to awanturnik o epickim formacie i geniusz literacki. Mówi o nim, że zdobył już fizycznie cały świat realny i że zdobę-

dzie i świat literacki. Człowiek ten, któremu sławny pisarz angielski tak pochlebnie wystawił świadectwo, nagle pod pseudonimem Shaw, zaczerpniętym z nazwiska swego krytyka, pojawia się jako lotnik na granicy Indji i Afganistanu. Podejrzewają go o to, że zorganizował powstanie przeciw Amanullachowi, wiążącemu się z Rosją, a niewygodnemu dla Anglii.

Gazety angielskie protestują przeciw tym podejrzeniom, mówią, że »pulkownik Lawrence jest zasłużonym oficerem, o którym wiadomo, że w czasie wojny zajmował wysokie stanowisko w armji brytyjskiej«. Angielskie gazety mijają się potrosze z prawdą. Lawrence nie jest oficerem. Był uczonym prywatnym, pracował w zakresie orientalistyki. Dochodząc do trzydziestki, pracował w Kairze, w angielskim biurze wywiadowczym, wydawał biuletyny po arabsku, zbierał wiadomości o Turkach. Przypadek zapędził go do Arabji. Misje wykonane tam przyniosły mu tytuł majora, a potem pułkownika. On sam tych tytułów nie bierze poważnie. Pisząc o sobie, umieszcza je w cudzysłowach.

Zadaniem jego w czasie wojny było zbuntować Arabję przeciw Turkom. Musi zdobyć sobie ich zaufanie, musł nawet walczyć o to, aby zdobyć poparcie komend angielskich, które uważają go za awanturnika i za szarlatan. Sam jest własnym swoim wodzicą. Układa plany i wykonywa je z istic angielską zawziętością. Szuka »proroka z mieczem, któryby rewolucji arabskiej zapewnił zwycięstwo« i znajduje go w Fajsalu, dzisiejszym królu Iraku.

CZEŚĆ URZĘDOWA.

Lwów, dnia 15 marca 1929.

RUCH SŁUŻBOWY.

W MINISTERSTWIE ROLNICTWA.

W Województwie Lwowskiem:

Zwolniony praktykant weterynaryjny Kazimierz Stanisław Karnecki.

W Wojew. Tarnopolskiem:

Przeniesiony w stan spoczynku powiatowy lekarz weterynaryjny Leon Lubliner.

(»Monitor Polski« Nr. 58 z dnia 11 marca 1929 r.)

W MINISTERSTWIE REFORM ROLNYCH.

Okręgowy Urząd Ziemi w Stanisławowie:

Mianowani:

Urzędnik VIII. st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim Wołyńskim Okręgowej Dyrekcji Robót Publicznych w Łucku, Juliusz Soupper, referendarzem w VIII. st. sł. z dniem 8 października 1928 r.; pracownik kontraktowy Karol Madeyski, prowizorycznym podkomisarzem ziemskim w VIII. st. sł. w Powiatowym Urzędzie Ziemi w Stanisławowie z dniem 1 października 1928 r.; pracownik kontraktowy Mikołaj Jagusz, prowizorycznym sekretarzem w IX. st. sł. z dniem 1 października 1928 r.; pracownik kontraktowy Zygmunt Dobeck, prowizorycznym sekretarzem w IX. st. sł. z dniem 1 października 1928 r.; pracownik kontraktowy Henryk Jasiński, prowizorycznym asystentem mierzniczym w IX. st. sł. z dniem 1 października 1928 r.

W Okręgowej Izbie Kontroli we Lwowie:

Zwolniony Szczepański Wojciech, referent w VII. st. sł. z dniem 31 grudnia 1928 r., na mocy art. 116 ustawy o państw. służbie cywilnej.

(»Monitor Polski« Nr. 59 z dnia 12 marca 1929 r.)

Prowadzi pertraktacje ze szczepami beduińskimi, łagodzi spory między nimi, czyni im obietnice, o których nieraz wie, że nie będą wykonane. W pobliżu Medyny przed oczyma rozentuzjasmowanych Arabów wyczarowuje sen o zmartwychwstaniu starej potęgi arabskich kalifów. Lecz gdy Fajsal prosi go, by pozostał przy nim, on czuje, że musi odejść. »Wiatr szepcze mi, że śmiertelnie zmęczeni mnie ci Arabowie. Przez dwa lata udawałem ich towarzysza, aby wyzyskać ich dla moich celów... Walczyliśmy o zwycięstwo koalicji, a ponieważ na Anglję spadał główny ciężar wojny, musieliśmy poświęcić Arabów temu celowi«.

Lawrence zna dziesiątki dialektów arabskich. Występował jednego dnia jako Kabył, drugiego, jako Syryjczyk, trzeciego, jako Arab czystej krwi. Dziś — z własnego popędu, czy z wyższego rozkazu, pojawia się jako lotnik na granicy Afganistanu. Może będzie studiował narzecza afgańskie. To pewne, że odda rządowi swojemu nieocenione usługi.

E. T. Lawrence, uczony podróżnik, awanturnik, agent jest materjałem na wielkiego męża stanu. Jest jednym z tych, którzy wprzęgli się w służbę państwowej idei angielskiej i pomagali rozszerzać ją i umacniać.

Takie świadectwo wystawia mu generał niemiecki Kabisch w artykule poświęconym Anglikowi, prowadzącemu tak urozmaicony, romantyczny żywot. Trudno niemieckiego autora podejrzewać o zaślepienie i o nieuzasadniony entuzjazm.

NAUKA — LITERATURA — SZTUKA.

Nauka rosyjska a komunikacja międzyplanetarna. W Instytucie dla badania środków komunikacji w Leningradzie powstała grupa inżynierów i fizyków, mająca na celu prowadzenie badań nad kwestją rakiet międzyplanetarnych. Inż. J. Perelman, autor książki p. t. »Komunikacja międzyplanetarna« (rok 1915), zabierając głos na inauguracyjnym posiedzeniu grupy, zaznaczył, że pomysł rakiet międzyplanetarnej powstał już w r. 1880. Autorem pomysłu był rewolucjonista Kibalcicz, rozstrzelany za udział w organizowaniu spisku przeciwko Aleksandrowi II. W późniejszym czasie K. Ciolkowski, twórca rosyjskiej aerodynamiki przeprowadził teoretyczną analizę zastosowania rakiet w komunikacji międzyplanetarnej. Nauka europejska, zdążając niezależnymi drogami, podjęła 25 lat później tę analizę.

Zgon nestora czeskich literatów i dziennikarzy Józefa Holeczka. Zmarł w Pradze w wieku 76 lat, nestor literatów i dziennikarzy czeskich, gorący słowianofil i zasłużony działacz narodowy Józef Holeczek. W literaturze czeskiej znany jest zwłaszcza jako autor szeregu utworów o tle słowiańskim, szczególnie z życia słowian południowych. Studjował życie wsi czeskiej, szukając ram podstaw zdrowego ducha narodowego; znana jest zwłaszcza

czka jego powieść »Nasi«, licząca 11 tomów, jednakże niedokończona. W ostatnich czasach był Holeczek rzecznikiem ruchu agrarnego w Czechosłowacji.

Odczyt literatki bułgarskiej w Paryżu o Kasprowiczu. W Instytucie Nauk Słowiańskich w Paryżu odbył się odczyt znanej literatki bułgarskiej, pani Dory Gabe, p. t. »Jan Kasprowicz i jego testament polityczny«. Przewodniczył zebraniu prof. Z. L. Zaleski, delegat Ministerstwa W. R. i O. P. który od szeregu lat prowadzi w Instytucie Nauk Słowiańskich ciesząc się wielkiem powodzeniem i uznaniem wśród licznych słuchaczy wykłady o literaturze polskiej.

Związek artystów plastyków na Śląsku. W Katowicach odbyło się inauguracyjne zebranie przebywających na Śląsku artystów plastyków, na którym postanowiono, celem rozszerzenia zamiłowania do sztuki polskiej oraz ojczystego piękna, w pierwszym rzędzie na ziemi śląskiej, jakoteż w celu obrony interesów zawodowych, założyć związek artystów plastyków na Śląsku. Uchwalono zwołać w najbliższych dniach zebranie organizacyjne wszystkich artystów plastyków, mieszkających i pracujących na Śląsku.

SPRAWOZDANIA I RECENZJE.

„Muzyka“. Drugi numer tego popularnego czasopisma, redagowanego przez Mateusza Głińskiego, daje na wstępie interesujące studium Cezarego Jellenty o E. T. A. Hoffmannie, oświetlające ożywną działalność i inicyjatywę, jaką na polu muzycznym rozwinięły w wszechstronny artysta podczas kilkuletniego pobytu w Polsce. André Coeuroy, subtelny francuski krytyk muzyczny, umieszcza ciekawy artykuł p. t. „Pod znakiem narodowym“, w którym stwierdza wzmocnienie się wpływu narodowych na rozwój twórczości muzycznej we wszystkich krajach. Szkie Rimskiego-Korsakowa, ze spuścizny pośmiertnej wielkiego kompozytora, roztrząsa ze swadą i polemicznym zacięciem zadania i obowiązki dyrygenta orkiestry, ubolewając nad rozpowszchnieniem się wśród kapelmistrzów niebezpiecznego dyktantyzmu, wprowadzającego zamęt i dezorientację do pojęć artystycznych muzykalnej publiczności. Dalszy ciąg poważnej pracy prof. A. Chybińskiego traktuje o wzajemnym oddziaływaniu Wschodu i Zachodu na rozwój muzyki europejskiej. Prof. St. Niewiadomski w szkicu biograficznym o prof. A. Michałowskim podkreśla niespożyte zasługi sędziwego Jubilata podczas jego 60-letniej działalności na polu artystycznym i pe-

dagogicznym. Mateusz Głiński zamieszcza drugi artykuł w sprawie przewiezienia zwłok Szopena na Wawel, zaś w dziale „Muzyki Mechanicznej“ pisze o warunkach radjofoniczności muzyki orkiestrowej. W dziale pedagogicznym znajdujemy artykuły dra S. Barbagi, prof. A. Chybińskiego, J. Miketty i in. Impresje muzyczne, korespondencje z kraju i zagranicy, przegląd prasy i wydawnictw muzycznych oraz ilustracje dopełniają starannie dobranej całości. Dodatek muzyczny stanowi pieśń Włodzimierza Keniga.

Pierwszy tegoroczny zeszyt znanego miesięcznika „Droga“ (Warszawa, Chmielna 33) zawiera następujące artykuły: Prof. Stanisław Zakrzewski — Zagadnienia ustroju państwa i rządu w dziejach Polski. Józef Wojtyła — Polityka płac, jako zagadnienie ekonomiczne I. Adam Zieleńczyk — Zagadnienie filozofii narodowej. Swiatopełk Karpiński — U Norwida. Henryk Drzewiecki — Apologeta natchnienia. Georges Bernanos — Dialog ciemni. Karol Szymanowski — O romantyzmie w muzyce. I. Dawid B. Jones — Fabianizm i fabianie. Z życia zagranicy. Plastyka. Książki.

ANDRÉ CHARPENTIER. 33)

Strzeż się.

Hem z zainteresowaniem słuchał opowiadania o tym mało znaczącym fakcie i gdy bankier skończył, rzucił niedbale:

— Stąd morał: należy wystrzegać się brzytwy i każdego innego ostrza. Jest pan jeszcze w tem szczęśliwym położeniu, że wie pan jakim sposobem przytrafił się panu ten wypadek, gorzej jest jednak, gdy człowieka niespodziewanie okaleczy nóż, który spadnie niewiadomo skąd.

Zambarow aż podskoczył na tę zbyt wyraźną aluzję do jego wydarzenia w Zółnej palacyku, powstrzymał się jednak momentalnie i zapytał:

— Co pan chce przez to powiedzieć? Nie rozumiem...

— Ja? — zdziwił się Hem — ależ nie zupełnie. Mówiłem tak sobie, jak się mówi wiele innych rzeczy. Dlaczego pan się tak obruszył na moją niewinną gadaninę?

Laranchard był bardzo blady, spoglądał kolejno to na tajemniczego partnera to na bankiera. Bloussec dla nadania sobie kontenansu postukiwał palcami po stole. Zapanowała atmosfera wzajemnej nieufności; bankier nie wiedział jak przyjąć usłyszane słowa i choć w pierwszej chwili chciał otwarcie zaatakować nieznajomego i wymóc na nim wyjaśnienie co do jego osoby i postępowania, przecież po namyśle zdecydował zaczekać od-

powiedniejszej okazji, udał więc, że nie przywiązuje znaczenia do słów Hema.

— Rozprasza pan moją uwagę, panie Hem, a muszę się bardzo skupić, aby dotrzymać placu takiemu doskonałemu graczowi jak pan.

Grali dalej w milczeniu, słysząc było jedynie szelest padających na sukno kart i pojedyncze słowa gry.

Zastanawiając się czy dokupić kartę do piątki, Laranchard kręcił w palcach koniec swej wypięlgnowanej brody.

— Niechże pan zostawi swoją brodę w spokoju — uśmiechnął się Hem — jeśli będzie ją pan tak maltretował, pozostanie w ręku i jak pan będzie wtedy wyglądał?

Hałaśliwie zaczął się śmiać ze swego dowcipu, który w innych warunkach mógłby uchodzić jedynie za popolitę i niesmaczną żart, jednak w danej sytuacji nabierał dziwnego znaczenia.

Laranchard patrzył głupio, wybałuszony oczy na nieznajomego i nie umiał dać odpowiedzi; bankier był już widocznie zdenerwowany, czuł, że zaczynają się dziać rzeczy dziwaczne i niemiłe... Spojrzał na Larancharda, który spuściwszy oczy na swoje karty wybełkotał:

— Nie wiem, co będzie lepiej, dokupić jeszcze kartę czy też zadowolnić się tem, co mam?

Minę przytem miał tak nieszczęśliwą i był tak blady, że Hem zapytał troskliwie:

Z teatru.

Miejski Teatr Mały. „Noc Przedślubna“. Farsa w 3 aktach Juljana Krzewińskiego. Reżyserja p. Dobrzańskiego.

Osób tej farsy nie posądzi nikt o inteligencję, nawet w najmniejszych rozmiarach. Są to Himalaje głupoty i niedomyślności. Margrabia, jeden z bohaterów tej sztuki, (musi być margrabią, na to nie poradzimy, choć zdawało się nam, że takie postacie istnieją jeszcze jedynie tylko w starych książkach w wypożyczalni) znajduje w swoim łóżku młodą niewiastę, która ze strachu ukryła się pod kołdrą. Margrabiemu nie może nic innego wpaść do głowy, jak tylko to, że jest to jego pies, który zdechł przed rokiem i który widać musiał zamartwychwstać. Z tysiąca możliwych przypuszczeń wpadło mu właśnie do głowy to najgłupsze. Oczywiście z postacią ukrytą pod kołdrą, którą uważa psa-reemigranta z tamtego świata obchodzi się jak z psem i przemawia jak do psa. Mija w ten sposób parę minut, a widzowie mogą się śmiać, jeśli mają ochotę.

Młoda niewiasta zamieszkała u margrabiego w czasie jego nieobecności. Właściciel mieszkania i sublokatorka nie znają się wzajemnie. Ciotka młodej osoby jest — jakże to wyrazić wytwornie, w sposób godny tego środowiska? — otóż jest metresą margrabiego. Nagle do mieszkania wchodzi starszy pan z prowincji, podobny do tysiąca innych starszych panów, którzy w ciągu pół wieku wchodzili do cudzych mieszkań, i oczywiście, ani siostrzenica pani metresy ani starszy

pan, nie mogą się ani rusz domyśleć, kogo mają przed sobą. Ona myśli, że ma przed sobą margrabiego, a on nie myśli wogóle. I w ten sposób zabawiają nas przez pół godziny i o odpowiednią ilość czasu przedłużają trwanie tej farsy. Krocząc po tej linii, możnaby każdej z tych farsowych postaci wmówić, że kołano jej jest głową, a głowa nogą stołową; to ostatnie twierdzenie zresztą ma wiele pozorów słuszności. Dysproporcja między inteligencją figur farsowych a inteligencją widzów jest ogromna. Nielitościwi widzowie cieszą się z tej dysproporcji, choć powinni smucić się i zażądać oddania tych wszystkich biednych ludzi do zakładu dla niedorozwiniętych umysłowo.

Pozatem jest w tej rzeczy kilka aluzji aktualnych o sejmie, Woronowie, sporcie, a akcję można lapidarnie opowiedzieć w ten sposób, że ciotka metresa, zaczyna od starego margrabiego, a kończy na młodym sportowcu, siostrzenica zaś, która zaczęła od sportowca, kończy na margrabim, odmłodzonym szczęśliwie przez Woronowa. Starszy pan z prowincji zgubił się po drodze. Nie będziemy rozsyłali za nim listów gończych. Pp. Dobrzański, Czaki, Ratschka, Petrykiewiczówna grali z werwą i zapałem. Najzabawniejszy był p. Ruszkowski w roli młodego sportowca. P. Dobrzańskiej nie kleił się dialog a rozkleiła się postać. W. J.

Z sali koncertowej.

Vera Schwarz.

Vera Schwarz jest śpiewaczką zupełnie pierwszorzędną, rozporządza imponującym materiałem głosowym, wyszkolonym znakomicie, zwłaszcza górne tony są bardzo piękne, także muzykalność jej jest bez zarzutu, sztuka frazowania poprawna, dykcja wyraźna, zdawałoby się więc, że przy specjalnej predyspozycji śpiewaczki do pracy na polu operowym, istnieją też wszelkie warunki, by ją uznać za równie doskonałą śpiewaczkę. A jednak tak nie jest. Poza doskonałą interpretacją arjów operowych, Verdiego i Webera, i efektownie zaśpiewanym walcem Jana Straussa (będącym jako kompozycja arcydziełem swego rodzaju), wykonanie pieśni Schuberta,

Brahmsa i Ryszarda Straussa, pozostawiało dość wiele do życzenia. Znowu nie pod względem technicznym, ale była to interpretacja nę dająca słuchaczowi nic, a przynajmniej bardzo mało pod względem wewnętrznej treści emocjonalnej: zimna, a nawet nieco powierzchowna i konwencjonalna. Mimo tego, powodzenie było olbrzymie: przepełniona sala, naddatką, owoacje, pochodzące może nie od tej najlepszej części publiczności, która przychodzi szukać w sali koncertowej prawdziwych wzruszeń artystycznych, choć niemniej miłe dla śpiewaczki, która też dodała szereg arjów i pieśni po skończeniu programu.

Stefania Łobaczewska.

— Co panu jest, panie Dupont? Czy się pan niedobrze czuje?

Piskliwy głos nieznajomego wydał się teraz trzem partnerom głosem umyślnie robionym i budził w nich lęk. Ruchy ich stawały się coraz bardziej nerwowe i niespokojne. Niemily gość był zato w doskonałym humorze, uśmiechał się pogodnie choć trochę ironicznie i okazywał coraz większą ochotę do rozmowy. Laranchardowi drżały ręce tak silnie, że ledwie utrzymywał w nich karty. W pewnej chwili karta upadła mu pod stół, schylił się więc, aby ją podnieść. Hem skorzystal z tej okazji, aby się popisać nowym dowcipem:

— Niech pan nie znika panie Dupont, bo możemy mieć potem trudności z odszukaniem pana. Teraz każde takie zniknięcie może być niebezpieczne. Podobno prefektura notuje niemal codziennie zniknięcie któregoś z mieszkańców, po którym ginie wszelki ślad i rzadko udaje się odnaleźć zaginionego.

Nieszczęsny Laranchard nie wiedział już zupełnie, jak ma reagować na te ciągle aluzje, wylażąc więc z kartą z pod stołu, wybuchnął śmiechem jakgdyby usłyszał doskonały dowcip. Nieznajomy spojrział przełotnie na bankiera i dodał:

— Tak łatwo jest zaaranżować takie zniknięcie, jeśli się ma choć trochę wyobraźni: Można każde miejsce zmienić w wieczny schowek dla tego, komu się w zniknięciu pomaga. Tym razem słowa były zbyt jed-

noznaczne, aby można je było uważać za kiepski żart. Zambarow odłożył karty i spojrzął na Hema oczyma, w których się zapaliły zbrodnicze błyski. Przez chwilę zdawało się wszystkim, że bankier skoczy do gardła nieznajomemu. Obaj współnicy Zambarowa przygotowali się, aby mu pomóc, lecz Hem zdawał się nawet nie dostrzegać ich wzburzenia; tasował najspokojniej karty uśmiechając się dobrodusznie. Bankier zreflektował się. Nie wiedział przecież dotychczas nic o nieznajomym, nie wolno no więc było przypyszczać biegu wypadków. Gdyby nie wczorajszy wieczór, kiedy to na własne oczy widział trupa Marsana w tem samym miejscu, gdzie go zamurował, mógłby przysiąc, że się znajduje w obliczu swojej ofiary. Pomijając już bowiem dziwne słowa, świadczące o tem, że tajemniczy osobnik wydawał się doskonale poinformowanym o pewnych faktach, cały jego wygląd zewnętrzny do złudzenia przypominał Huberta. Zmieniony głos był głosem Marsana, rysy twarzy przykryte olbrzymimi okularami, z poza których nie było widać oczu, były przecież rysami Huberta, usta, wykrzywione nienaturalnym grymasem, miały dobrze mu znany rysunek ust zamordowanego... Laranchard nic nie widział, stracił zupełnie przytomność i marzył tylko o tem, aby jak najprędzej rozwiać dręczące go wątpliwości.

(C. d. n.)

Uroczystość nadania doktoratu honorowego prof. Sierpińskiemu.

Wczoraj w południe, w auli nowego gmachu Uniwersytetu J. K., odbyła się uroczystość nadania stopnia doktora filozofii honoris causa na wydziale matematyczno-przyrodniczym profesorowi Uniwersytetu warszawskiego, dr. Wacławowi Sierpińskiemu. Po odśpiewaniu przez chór akademicki pieśni »Gaude Mater Polonia«, zabrał głos prof. i rektor ks. Gerstmann, podkreślając doniosłość uroczystości oraz przypominając pokrótce zasługi prof. Sierpińskiego, w uznaniu których uczelnia nadaje mu swoje najwyższe odznaczenie: doktorat honorowy. Profesor dr. Eustachy Żyliński, jako promotor, odczytał tradycyjną łacińską formułę nadania prof. Sierpińskiemu doktoratu, poczem zabrał głos prof. dr. Stanisław Ruziewicz, który w doskonałej prelekcji dał obraz zasług naukowych dostojnego profesora. Po odbyciu studjów w Warszawie, Krakowie i Getyndze, prof. Sierpiński habilituje się we Lwowie na Uniwersytecie J. K., wkrótce potem rozpoczyna wykłady profesorskie. Wydaje cały szereg pierwszorzędnych prac z dzie-

dziny teorii liczb i analizy matematycznej. Zainteresowanie młodą wówczas teorią mnogości i jej różnymi zastosowaniami, zyskuje mu rozgłos na całym świecie. Wojna zapędza prof. Sierpińskiego aż na Kamczatkę, gdzie wydaje pomnikowe dzieło »analizę«. Po powrocie do Lwowa, zostaje powołany na katedrę do Warszawy, pracą naukową wybijając się na czoło matematyków świata, przez stworzenie szkoły naukowej, zwanej »szkołą warszawską«, która obok Getyngi i Paryża jest najcenniejszym skupieniem matematycznym. Życzeniami długich lat życia dla pożytku nauki polskiej, kończy prof. Ruziewicz swoją mowę. Prof. Sierpiński głęboko wzruszonym głosem dziękuje Wydziałowi matematyczno-przyrodniczemu i Senatowi U. J. K. za wysokie odznaczenie, zaznaczając równocześnie, że wyróżnienie jego osoby jest wyróżnieniem młodej matematyki polskiej, która jeśli stała się znana i uznawana w całym świecie, to lwia część zasługi leży w pracy zbiorowej wszystkich.

Z dziwów Rosji sowieckiej.

W pismach zagranicznych znajdujemy kilka charakterystycznych obrazków, malujących dosadnie, do jakiej przesady doprowadzono w dzisiejszej Rosji sowieckiej tzw. walkę z kontrrewolucją. Cytujemy niektóre ciekawsze.

Kontrrewolucyjny koń.

W mieście Prykumsku żyje od dawna znany i poważny w całej okolicy lekarz, pełniący także obowiązki lekarza powiatu. Ze względu na swą wybitną wiedzę i niepospolite zalety charakteru cieszył się niezwykle sympatją tak u »burżuazji« jak zwłaszcza u chłopów i robotników, tem bardziej, że sam pochodzi z włościańskiej rodziny. Z racji tej popularności i zasług piastował nawet godność członka miejscowego sowietu. Wtem nadszedł okres wyborów do sowietów. Komisje wyborcze studjowały pilnie listy wyborców, bacząc, by nie wkraść się do nich nikłt nieuprawniony. Do takich zaś należeli w pierwszym rzędzie dawniejsi urzędnicy, nauczyciele, sędziowie oraz ludzie, którzy posiadają jakikolwiek majątek, zwłaszcza tacy, którzy zatrudniają u siebie służbę. I oto nasz poczciwy dr. Samojetenko dowiadyuje się pewnego razu, że został skreślony z listy wyborców. Na nic nie zdają się reklamacje i protesty; niedawny członek sowietu został stanowczo pozbawiony prawa głosowania. Wreszcie z trudem zdołał dociec przyczyny: będąc w podeszłym już wieku, nie był w stanie obchodzić pieszo swoich chorych tak, jak to czynił poprzednio. Kupił sobie zatem starą szkapinę a na woźnicę przyjął starego bezrobotnego. To wystarczyło; posiadanie konia za własne nabytego pieniądze i własnego woźnicy straciło go w szeregi »burżuazji« i »kontrrewolucjonistów« i pozbawiło prawa głosu.

Choinka.

Mimo materialistyczno-realistycznych zasad tkwi jednak w niejedynej nawet na pozór bardzo zatwardzia-

łym komuniście pewna doza sentymentu. Niejeden woli spędzić sylwestrowy wieczór na domowej pogadance niż na deklamacjach w klubie komunistycznym. Świąteczna choinka ciągnie wielu mimo przynależności do antyreligijnego stowarzyszenia. Co do choinki przyjęto powszechnie zasadę, że dzieci same mają decydować, czy chcą ją czy też nie. Otóż ośmioletnia córeczka pewnego komunisty została »pionierką« i stroi się w czerwoną kokardę. Zastrzeża się, że nie chce choinki; »my pionierzy nie uznajemy choinki, gdyż jest ona symbolem kontrrewolucjonistów i wrogów sowietów«. Mimoto w świąteczny wieczór wraca Masza z miasta mocno zakłopotana; z pod fartuszka dobywa kilka jodłowych gałązek i umieszcza je po flakonach. Na pytający wzrok ojca odpowiada: »Tak miło jest mieć w domu nieco zieleni«. Potem wybiera się w drogę. »Na pionierską uroczystość idziesz?« — »Nie, do przyjaciółki, bo... u niej jest dziś prawdziwa choinka«.

Klasowe palenie zwłok.

Wprawdzie Rosja sowiecka obaliła w zasadzie wszelką klasowość, cechującą »burżuazyjne« społeczeństwa, jednakże aż do ostatecznego zrealizowania komunizmu, państwo robotnicze jest wybitnie klasowem. Mamy w Rosji obywateli o pełnych prawach (robotników), obywateli bez żadnych praw (kapitalistów, fabrykantów i wszelkiego rodzaju inne resztki dawnej »burżuazji«) a wreszcie obywateli w połowie uprawnionych (dawna »burżuazja« jak artyści, inżynierowie, których wiadomości fachowe są i dzisiaj potrzebne). Jedni płacą np. za telefon 30 rubli, inni — 10. I oto nawet tak powszechnie przyjęta zasada, że w obliczu śmierci wszyscy są równi nie znajduje tam zastosowania albowiem moskiewskie krematorium żąda 20 rubli za spalenie »burżuja«, 5 rubli za spalenie pracownika państwowego a tylko jednego rubla za »prawdziwego« proletariusza. Gd.

wanych »charlestonistów«, które ze względu na bezpieczeństwo życia uczestników, musiała przerwać... policja. Konkurs... najdłuższego krasomównstwa przyniósł laur zwycięski jegomościowi, który w ciągu 48 godzin, wygadywał niestworzone bzdury. Inna znów dama pobiła rekord szybkości... wbiegania na 44 piętro drapacza chmur. Pewien Amerykanin przepacerował przez cały kontynent amerykański... na szczytach, a na konkursie »brzydoty«, pierwszą nagrodę otrzymała garbata karlica. Tłuścioch z Chicago, Mashipa, pobił rekord swą tuszą 400-kilogramową.

Europa, usiłując dorównać Ameryce, urządziła również całą serję podobnych konkursów z sensacyjnymi rekordami.

»Żelazny Gustaw«, dorożkarz berliński, przejechał się z Berlina do Paryża i z powrotem swym fiakiem.

Berlińczyk, Eindalein, zjadł pod surową kontrolą(!) — w ciągu tygo-

dnia, 150 kg wieprzowiny, a Włoch pewien zjadł... 20 km makaronów. Węgierski pianista Csark grał 83 godzin bez przerwy, rywalizując z mistrzem Coadsonem, który tysiąc razy zagrał tego samego blues'a.

Francja wyspecjalizowała się w rekordach pijackich, a więc: w jednej z winiarni paryskich znajduje się szklany but, mieszczący 5 litrów wina. Każdy z dotychczasowych »biboszów« usiłował wychylić ten pokaźny kielich w »rekordowym« czasie. Na umieszczonej tabliczce wyryte są dotychczasowe »wyczyny«. W ub. roku rekord został pobity z kretesem przez małego, niepozornego czelczykę, nazwiskiem Aicarp, który »wytrąbił« duszkiem 5 litrów w 23 i 3/5 sekundy.

W pogoni za dziwaczniejszymi rekordami, palmę oryginalności zdobył zapewne Allateryk Seldapff, który przeszedł całą przestrzeń z Strassburga do Paryża, idąc... tyłem naprzód...

I co im z tego przyszło?

Straszny czyn 15-letniej dziewczyny.

Zajście jakie miało onegdaj miejsce w Warszawie rzuca przykre światło na sposób myślenia i poziom etyczny dzisiejszej młodzieży.

Oto ulica Przechodnia w Warszawie była terenem krwawego zaścia na tle miłosnem.

Dwie piętnastoletnie uczennice Marja Borowska i Halina Kowalska zakochały się w ośmioklasiście Eugenjuszu Dzieciole.

Pewnego dnia Kowalska dowiedziała się, że Borowska pisuje listy do Dziecioła i spotyka się z nim wieczorami.

Od tego dnia Kowalska śledziła na każdym kroku Borowską.

Wczoraj spotkała ją na ulicy Przechodniej i z okrzykiem: »Nie będziesz

go więcej widzieć« wbiła jej nóż w pierś.

Na widok krwi dostała jakiegoś szału i parokrotnie jeszcze uderzyła rywalkę nożem.

Opluwając krwią Borowska runęła na ziemię.

Po dokonaniu tego strasznego czynu Kowalska rzuciła się do ucieczki została jednak schwytana. Ciężko ranną Borowską przewieziono w stanie beznadziejnym do szpitala.

Zdarzenie to notowane mimochodem w kronikach prasy społecznej, powinno jednak zwrócić bacniejszą uwagę na sposób wychowania dziatwy i młodzieży. Niezdrowa lektura, erotyczne filmy, brak moralnych podnieci jest źródłem, z którego rodzą się tego rodzaju czyny.

Echa potrójnego mordu w Łodzi.

Morderca małżonków Tyszerów i służącej Borowskiej 19-letni Stanisław Daniucha został — jak wiadomo — przez Sąd okręgowy w Łodzi skazany na karę śmierci.

Ze względu na to, że motywy wyroku dotyczące wymiaru kary są nader charakterystyczne, cytujemy je w streszczeniu. Motywy te podkreślają niezwykle cyniczne zachowanie się oskarżonego podczas dochodzenia, jak odezwanie się oskarżonego na zapytanie prokuratora, czy nie żałuje swego czynu, — »że niema potrzeby błaznować« następnie zachowanie się na rozprawie głównej jak np. zrzczenie się obrony i ostatniego słowa oraz wielkie napięcie woli przestępczej na co wskazuje dokonanie trzeciego mordu po kilku godzinach po dokonaniu uprzednich, obmyślanie i podstęp przy wy-

wabianiu jedyne go świadka Borowskiej, usiłowanie wywiezienia za miasto również Tomaszewskiego, najprawdopodobniej w celu zabicia i tegoż. Wobec braku absolutnie skruchy, pomimo tak młodego wieku, sąd uważa, że niema nadziei na poprawę oskarżonego, że skazanie go nawet na bezterminowe więzienie, wobec możliwości zastosowania po upływie szeregu lat urlopu, przedterminowego zwolnienia, ewentualnie amnestji, nie stanowiłyby dostatecznej prewencji, że jedną zatem słuszną karą jest kara śmierci za każde zabójstwo z osobną, wobec zbiegu trzech przestępstw, skazuje na jedną łączną karę śmierci.

Ten surowy wyrok sądowy powinien stać się odstraszącym memento dla tych co dla błażej przyczyny śmiają targnąć się na życie człowieka.

Radjofonja angielska podczas wyborów do Izby Gmin.

Onegdaj podczas czytania budżetu generalnej Dyrekcji Poczty i Telegrafów poruszono z ław poselskich Izby Gmin kwestję udziału stacji radjofonicznych angielskich w agitacji przedwyborczej. Interpelanci wskazywali na równe korzystanie z radjofonji przez wszystkie stronnictwa polityczne, ubiegające się o mandaty. Z cyfr przytoczonych wynika, że przemówienia i odezwy propagandowe, trafiając bezpośrednio do 2.500.000 zarejestrowanych radioabonentów, słuchane byłyby co najmniej przez 12 mil. słuchaczy, a więc przez znaczną część wyborców. W odpowiedzi na te zapytania i propozycje, generalny dyrektor Poczty oświadczył, że z propozycjami korzystania z usług stacji radjofonicznych zwracali się przedstawiciele stronnictw politycznych, które jednakże nie potrafiły dotąd porozumieć się w drodze bezpośredniej co do słusznego przydziału godzin dla każdego z współza-

wodniczących stronnictw. Generalny dyrektor oświadczył przytem, że byłoby słusznem, aby również rząd zechciał skorzystać z usług stacji radjofonicznej gdyż mógłby tą drogą odpierać zarzuty, które w kampanji przedwyborczej mogą być skierowane pod jego adresem przez stronnictwa opozycyjne liberałów i Labour Party. Wobec tego, że stronnictwa nie doszły do porozumienia co do kolejności podziału czasu korzystania z radja podczas kampanji przedwyborczej generalna dyrekcja poczty nie widzi dla siebie dalszej możliwości interwenjowania w tej sprawie.

Sport.

POLSKA NA ŚWIATOWEJ KONFERENCJI PIŁKARSKIEJ.

Jak donoszą dzienniki z Pragi, Czechosłowacki Związek Piłki Nożnej zaprosił delegata Polski na specjalną konferencję w sprawie zorganizowania rozgrywek piłkarskich o puchar światowy. Konferencja ta odbędzie się przy udziale zainteresowanych państw w Pradze dnia 17 B. r.

Rok 1928 zdobędzie sobie chyba miano roku rekordów.

Świat jest opanowany manją rekordów. Było ich w roku 1928 tak wiele, że rok ten może być nazwany rekordowym w stawianiu rekordów.

Pomijając rekordy sportowe, których znaczenie wyolbrzymia się do jakiegoś wielkiego czynu, rok 1928 obfitował w rekordy, graniczące z... jakim obłędem. Bywały rekordy pa-

laczy fajek, najdłuższego krasomównstwa, niestrudzonego tańczenia i t. d.

Pewien »magazyn« amerykański ogłasza spis takich właśnie »zwarjowanych« rekordów.

Na czele kroczy — oczywiście — Ameryka z swymi ekstrawagancjami, niemającymi równych sobie.

Urządzono konkursy niezmordo-

